

Zdokonalování poslušnosti a ovladatelnosti

Úvodem

V předcházejících dílech jsme se věnovali téměř výhradně „práci po výstřelu“, tedy přinášení a dohledávkám ve všech možných podobách – jak studené zvěře, jejich atrap, tak dalších předmětů.

Práci „před výstřelem“, tedy slídění v terénu za účelem vyhledání ukryté živé zvěře jsem zatím věnoval jen několik drobných zmínek. O slídění se podrobněji dočtete v následujícím, osmém dílu našeho seriálu.

V tomto díle uzavřeme kapitolu přinášení, dohledávky, sledování stopy vlečené studené zvěře (předmětu s pachem) a navádění retrívra do cílového prostoru závěrečnými poznámkami, a nastíníme některé složitější úlohy.

Aport z vodní hladiny

Retrívř je pes, který miluje vodu. Je ovšem třeba ho s vodou vhodně seznámit, a to v co nejranějším věku.

Velmi dobrou pomůckou prvního vstupu do vody je nucený aport, kdy retrívř má přinést předmět zafixovaný jako povinnost, kterou musí na jediný příkaz splnit. Po vhodném nácviku, pokud se neudělaly nějaké chyby, má retrívř upevněný nejen nucený aport, ale dokonce se přímo třese na to, aby odhozený předmět mohl přinést (dohledat), pracuje rychle, radostně, jeho práce je chuťová a návraty s předmětem v mordě rychlé, aby už mohl běžet pro další odhozený kus.

Vysvětlení, proč má někdy retrívř problém s prvním vstupem do vody, je jednoduché. Retrívř, který do vody jde opatrně, zjistí, že přední tlapy ztratily oporu pevné půdy a mordá se začíná potápět, zatímco zadní tlapy jsou stále na zemi. Retrívř, který do vody vletí jako torpédo, tento problém nemusí řešit, začíná okamžitě plavat a problém s ochotou do vody ani nevznikne.

Proto, když odhodíme oblíbený aport na vodu a současně s odhozením dááme povel „aport“ a retrívř za ním do vody s chutí vletí, máme první vstup do vody úspěšně za sebou a s vodou už nikdy nebudeme mít problém.

Bohužel znám spoustu retrívřů, kde se musí vstup do hluboké vody řešit, protože při nácviku udělal majitel nějakou chybu. Náprava nebývá složitá. Pokud si nevíte rady, obraťte se na odborníka.

Někdy je postup opačný. Při nácviku aportu na suchu majitel něco udělal nesprávně a retrívř nechce na suchu aportovat. Do vody však chodí velmi rád. Pak je možno zkusit na vodu odhodit aportovací kostku nebo dumík a je velmi pravděpodobné, že retrívř aport spon-

nánně přinese. Zde tedy můžeme naopak chuť a ochotu ke vstupu do vody využít pro nácvik aportu a najednou pes začne nosit i na suchu.

Častým jevem je, že retrívř sice předmět z vodní hladiny sebere, kousek s ním plave, ale ještě ve vodě jej pouští, nebo jej pouští na břehu, oklepe se a pak předmět znovu sebere a přinese. Obojí je špatně a pro odstranění tohoto zlovyku je třeba se vrátit k nácviku aportu na suchu tak, jak byl tento cvik popsán v předchozích dílech. Takže nejprve aport z ruky, kdy pes sám aktivně na povel

uchopí aport z ruky svého vůdce, pak jej bude na povel sbírat ze země, a pak na povel přinášet z větší vzdálenosti. Zde je důležité, aby před vydáním povelu „aport“ byl předmět aspoň půl minuty zcela v klidu, protože jinak se nejedná o aport, ale o lov kořisti (pes se vrhá po pohybu předmětu, loví).

Pro tento účel je vhodné naučit retrívra povel „drž“. Po tomto povelu by měl aport v mordě stisknout o poznání (ale viditelně) pevněji – držení aportu je aktivní činnost. Pak těsně před tím, než by během vystupování na břeh předmět vyplivl, dááme povel „drž“ (s důrazem na písmeno „r“) a po vystoupení z vody psa podržíme za kůži na hřbetu a dááme okamžitě povel „sedni“. Tím odnaučíme psa, aby se po vystoupení z vody otřepával, což je často hlavní důvod plivání aportu na břehu.

Povel „drž“ je využitelný i tehdy, když pes předmět překusuje, pohazuje si s ním, cestou jej drtí, nebo opakovaně plive a znovu sbírá. Z pevného, spolehlivého přinášení se pak nestane hra s aportem.

VAROVÁNÍ: Chcete-li se svým retrívřem na OVVR, na zkoušky vloh nebo na další zkoušky lovecké upotřebitelnosti, nikdy, ale opravdu **nikdy** neházejte ani na suchu, a už vůbec ne na vodu, náhodně sebrané klacky.

Na zkoušce (nebo na OVVR) při cviku přinášení z vody se může stát, že na hladině plavou dřeva, pet láhve a bůhví co ještě dalšího. Když vám pak pes namísto odhozeného dumíka přinese první klacek, který cestou k dumíkovi míjí, tak se rozhodí z toho „mohou zbláznit radostí“, jakého máte šikovného psa.

Navádění na vodní hladině

Z minulého dílu máme za sebou začátky navádění (směrování) psa na suchu. Pokud

pes spolehlivě nosí aporty z vody, začneme tyto úlohy se psem nacvičovat na vodní hladině. Zde se nebojte, že nácvikem směrových povelů učiníte pohyb psa na vodní hladině příliš závislým na vůdci. Pes má při plavání hlavu těsně nad vodní hladinou a dopředu prakticky nevidí, často plave proti slunci, nebo po větru, takže je pak „slepý“ a „bez nosu“.

Na vodě je poslušnost a směrová ovladatelnost naprosto nepostradatelnou dovedností, protože pes se při delším plavání unaví, pohybuje se pomalu a často se stane, že vítr odvané aport pryč do dálí, ještě dříve, než k němu pes doplave.

Zde opět používáme píšťalku. Na ostrý krátký hvizd by se na vás měl pes podívat a v tom okamžiku výrazným pohybem paže do strany, doplněným rychlým, rázným úkrokem stranou, dáte pokyn k pohybu do vyznačeného směru. Pokud po tomto povelu pes aport najde bezprostředně, naučí se vašim směrovým povelům důvěřovat.

Úlohy činíme obtížnější tím, že na hladinu hodíme předmět, který s vodní hladinou dobře splývá, a ve chvíli, kdy se pes na odhození nedívá. Pak dááme povel „na vodu“, načerz směrovými povely psa k předmětu navedeme.

Úlohy opět činíme komplikovanějšími: na hladinu nahážeme více předmětů do různých vzdáleností. Pokud pes plave k jinému předmětu, než je ten, který chceme, aby přinesl, dááme ostrý povel „ne“, pak krátký hvizd (pes se na nás podívá) a ukážeme mu směr ke správnému předmětu. Když je u správného předmětu, oznámíme mu to sérií krátkých hvizdů píšťalkou.

Nejobtížnější je pak nácvik povelu „dopředu“, kdy pes na vodě plave směrem od vás. Nácvik se provádí tak, že na vodě je odhozený

aport, který pes zprvu vidí. Vyslání psa pro aport provedeme povel „na vodu“ a pak dáme povel „dopředu“. Když pes plave od vás, povzbuzujeme jej slovním povel „jdi dál“, nebo píšťalkou „ty táááá“. Později posíláme psa dopředu pro předmět, o kterém neví, že se na vodě nachází.

Když má pes spojen pohybu od vás s povel „dopředu“, prodlužujeme vzdálenost aportovaného předmětu od břehu.

Cvik na povel „dopředu“ považujeme za zvládnutý, když retrívra na tento povel přeplyve rybník, na druhém břehu vyleze z vody a na povel píšťalkou (série krátkých hvizdů) začne prohledávat protější břeh nebo rákosí na protějším břehu rybníka. Tímto způsobem můžete psa také vyslat na osamělé ostrůvky uprostřed rybníka nebo do osamělých trsů rákosy vyrůstajících z bahna tam, kde není voda příliš hluboká.

Zvládnutí této úlohy je velmi užitečné; pes se tak rychle dostane do místa, vzdáleného od vůdce, které je často jiným způsobem, než plaváním přes vodu nedostupné. Pokud pes takto směrem od vás umí uplavat vzdálenost 200 metrů, máte povel „dopředu“ nacvičený na špičkové úrovni.

Slídění na vodní hladině

Pes při hledání předmětu na vodní hladině využívá nos a i dřevěná kostka mu na značnou vzdálenost poskytne dostatek pachové informace. Je však nutno psovi pomoci tím, že směr větru sledujeme a psa pro aport na povel dopředu vysíláme „pod větrem“, tedy směrem mimo předmět tak, aby při míjení předmětu foukal vítr od aportu směrem ke psovi. Uvidíte, že v okamžiku, kdy jej pach aportu brnkne do nosu, to se psem lehce trhne a v pohybu se doslova zlomí ve směru k aportu.

Pokud mu jako aport hodíte kachnu, pes ji při vhodném směru větru dohledá nosem na velkou vzdálenost i v případě, že už je do vody vhozena opakovaně a na hladině neplave tak dobře, protože začíná být nacucaná vodou.

Navádění na vodě vhodně a s citem kombinujeme s naváděním na suchu – některé prvky směrového navádění je snazší nacvičovat

na vodní hladině, některé pak zase na suchu.

Navádění a směřování je už taková „třešnička“ na výcvikovém dortu. Pokud máte zvládnutou i tuto dovednost, dokážete rychle a efektivně psa – pokud to situace vyžaduje – dovést prakticky až „na pětník“ do konkrétního cílového prostoru.

Při nácviku směrového navádění se využívá vrozená vlohá retrívra radostně a s chutí vyhledávat a přinášet předměty.

Při nácviku směrového navádění bych doporučil tuto dovednost ve větší míře využívat na vodní hladině, na suchu pak spíše v míře „nejvýše nutně“. Na suchu tuto dovednost použijeme, když chceme, aby pes nevybíhal příliš daleko z určeného prostoru, nebo jej do určeného (vzdáleného) prostoru chceme rychle navést.

Na suchu se pes pohybuje podstatně rychleji než na vodě, po odpovídajícím nácviku umí využívat vítr (prohledává prostor před sebou nosem proti větru) a dokáže si zapamatovat sektory, které má již nosem prověřeny. Na suchu je lépe mu do práce směrovými povely zasahovat opatrně, s citem pro situaci a jen v nutných případech. Vždy je nutno umět „číst“ pohyb psa a svými povely jej jen jemně usměrňovat v tom okamžiku, kdy to je zapotřebí, a nerušit jej zbytečně spoustou povelů, když pracuje správně.

Dohledávky v rákosí

Práce v rákosí – to je doména retrívra. Navíc rákosí je vždy (až na malé výjimky) zapachováno divokou pernatou zvěří a práce v rákosí retrívra baví. Výtečně se v něm prostorově orientuje, na rozdíl od člověka se v něm neztratí. Po odpovídajícím nácviku dokáže v rákosí hledat systematicky a ať mu tam hodíte jakýkoliv předmět, vždy jej přinese.

Nejraději však nosí kačenu, za tou se může doslova přerazit a v rákosí dokáže během několika dohledávek mohutným hrudníkem doslova vykácet průchody.

Dohledávky v rákosí modifikujeme, jednou aport (kachnu) hodíme na vodu a psa posíláme přes rákosí, jindy jej posíláme pro aport odhopený do rákosí buď z vodní hladiny, nebo ze břehu.

Obtížnější úlohou je odhodit aport do rákosí tak,

aby část cesty k němu musel překonat plaváním přes malou vodní zátoku. Vrcholem je pak úloha, kdy pes přinese předmět z rákosí na protějším břehu a musí přitom přes rybník přeplovat.

Seznam povelů pro přinášení a směrové navádění

Zde uvedu jen seznam povelů, jejich význam byl dostatečně vysvětlen v dřívějších textech: „aport“, „ztracená“, „stopa“, „stůj“ (dlouhý hvizd), směrový povel (krátký hvizd doplněný úkrokem do směru a výrazným pohybem paže), „dopředu“, „jdi dál“ (píšťalka „ty táááá“), „ne!“, tento předmět vezmi“ (série krátkých hvizdů), „na vodu“.

POZOR! Pro přinášení nikdy nepoužívejte povel „hledej“, to je povel pro práci před výstřelem, je to povel pro slídění, slouží k vyhledání a nalezení živé zvěře, ukryté v porostu.

Mezi povel „aport“ („stopa“, „ztracená“) a povel „hledej“ je propastný rozdíl.

Povel „aport“ („stopa“, „ztracená“) je povel nepodmíněný, jeho výsledkem **vždy musí** být přinesení aportu. Vydáváme jej jen tehdy, když aport v daném místě **skutečně je**.

Povel „hledej“ je povel pro hledání, kdy aport v daném prostoru být může, ale nemusí. Když výsledkem povelu „hledej“ je nalezení živé (neporaněné) zvěře ukryté v porostu, retrívra zvěř vyrazí z krytu, ale nesmí ji štvát (klid před zvěří). Zvěř unikne, takže není co přinést.

Je-li zvěř poraněná, musí ji retrívra (každý lovecký pes) dohledat a přinést. Když vůdce zjistí, že retrívra vyhledal poraněnou zvěř, ihned vydává povel „aport“ nebo „ztracená“.

RNDr. Karel Zelniček ■

Foto: autor

Lovecká psí škola Zlatý lovec RNDr. Karel Zelniček

Výchova a výcvik všech loveckých psů
Vikendová výcviková soustředění a celotýdenní tábory
www.zlatylovec.cz; zlatylovec@seznam.cz
tel. 530 329 328, mobil: 773 698 345